

Notat om maksimal græsoptagelse for forskellige dyrekategorier

SEGES Plante- og MiljøInnovation har bedt SEGES Husdyrinnovation om at fastsætte den maksimale græsoptagelse for forskellige dyrekategorier. Græs er her en samlet betegnelse for afgræsning, frisk græs på stald, græsensilage og hø. Tallene skal bruges i en ny beregning af såkaldt græssende enheder (GE), som eventuelt skal erstatte den nuværende beregning, senest beskrevet i "Vejledning om gødsknings- og harmoniregler for planperioden 1 - august 2020 til 31. juli 2021." Den anslåede maksimale græsoptagelse ses i tabel 1.

Tabel 1. Anslået maksimal græsoptagelse for forskellige dyrekategorier.

	Maks græsoptagelse, FE pr. år pr. enhed	Heraf mulig maksimal afgræsning, FE pr. år pr. enhed
Malkekøer, stor race (12.000 kg EKM)	4846	1736
Malkekøer, Jersey (11.000 kg EKM)	4242	1558
Opdræt 0-6 mdr., stor race	496	114
Opdræt 6-26 mdr., stor race	2296	1180
Ammekøer (Limousine)	2798	2160
Ammekvæg, opdræt 0-6 mdr. (Limousine)	732	732
Ammekvæg, opdræt 6-24 mdr. (Limousine)	2303	1256
Ammekvæg, tyre 6-14 mdr. (Limousine, staldfodring)	2436	0
Får, moderfår med lam	771	694
Heste (Varmblodshoppe)	2440	1695

Baggrund for tallene

For kvæg er der taget udgangspunkt i foderplaner udarbejdet i DMS. For får er der anvendt tal fra Håndbog i Driftsplanlægning og for hest er benyttet oplysninger fra landskonsulent Eric Clausen, SEGES.

Malkekøer

I bilag 1 og 2 ses foderplaner for malkekøer af henholdsvis stor race og Jersey. Der er regnet videre på mængderne af græsfoder i tabel 2 og 3.

Tabel 2. Beregning af græsoptagelse for malkekøer.

	Øvrige køer, kg ts/dag	1. kalvskøer, kg ts/dag	Goldkøer, kg ts/dag	Kg ts/årsko	FE/kg ts	FE/årsko
<i>Stor race, 12.000 kg EKM</i>						
Max græsfoder	16,0	13,6	5,5	5156	0,94	4846
Heraf max afgræsning	5,5	5,0	2,8	1847	0,94	1736
<i>Jersey, 11.000 kg EKM</i>						
Max græsfoder	14,0	12,1	4,1	4513	0,94	4242
Heraf max afgræsning	5,0	4,5	2,1	1658	0,94	1558

Ved beregning af foderforbrug pr. årsko forudsættes at besætningen består af 60% ældre køer og 40% førstekalvskøer samt at goldperioden udgør 35 dage pr. årsko. Om sommeren vil en del af græsfoderet kunne udgøres af afgræsning. Øvrige køer af stor race vil f.eks. kunne optage ca. 11 kg tørstof pr. dag i afgræsning i gennemsnit i 6 mdr. om året.

Opdræt af stor malke race

I bilag 3 ses en foderplan for opdræt af stor race, og tallene derfra indgår i tabel 3 og 4.

Tabel 3. Beregning af græsoptagelse for opdræt af stor malke race 0-6 mdr.

	0-2 mdr., kg ts/dag	2-4 mdr., kg ts/dag	4-6 mdr., kg ts/dag	Kg ts/årsdyr	FE/kg ts	FE/årsdyr
Max græsfoder	0	1,8	3,0	584	0,85	496
Heraf max afgræsning						114

Tabel 4. Beregning af græsoptagelse for opdræt af stor malke race 6-26 mdr.

	Kg ts/dyr	Kg ts/årsdyr	FE/kg ts	FE/årsdyr
Max græsfoder	7,4	2701	0,85	2296
Heraf max afgræsning				1148

For kalve i alderen 4-6 mdr. vil afgræsning kunne udgøre ca. 1,5 kg ts pr. dyr pr. dag i 4 måneder om året, svarende til 114 FE pr. årsdyr. De store kvier kan leve af græs alene i halvdelen af året.

Ammekvæg

Bilag 4 og 5 viser foderplaner for ammekvæg af racen Limousine, som er den mest udbredte kød-kvægrace i Danmark. Tallene fra foderplanerne indgår i tabel 5-7. Der er regnet med forårskælvinger.

Tabel 5. Beregning af græsoptagelse for ammekøer af racen Limousine.

	Lakterende, kg ts/ko	Golde, kg ts/ko	Kg ts/årsko	FE/kg ts	FE/årsdyr
Græsensilage	0	5,0	840	0,76	638
Afgræsning	10,7	2,4	2512	0,86	2160
Max græsfoder i alt					2798

Det forudsættes, at kalvene fravænnenes ved en alder på 6 måneder, og at 15% af køerne udsættes på det tidspunkt. Ved beregning af foderforbrug pr. årsko vægter den lakterende periode og goldperioden derfor med henholdsvis 54 og 46%.

Tabel 6. Beregning af græsoptagelse for opdræt af racen Limousine 0-6 mdr.

	2-6 mdr., kg ts/dag	0-6 mdr., kg ts/dag	Kg ts/årsdyr	FE/kg ts	FE/årsdyr
Afgræsning	3,5	2,3	852	0,86	732
Max græsfoder i alt					732

Tabel 7. Beregning af græsoptagelse for kvier og tyre af racen Limousine

	Kg ts/dyr	Kg ts/årsdyr	FE/kg ts	FE/årsdyr
<i>Kvier 6-24 mdr.</i>				
Græsensilage	3,5	1278	0,82	1048
Afgræsning	4,0	1460	0,86	1256
Max græsfoder i alt				2303
<i>Tyre 6-14 mdr.</i>				
Græsensilage	7,1	2592	0,94	2436
Max græsfoder i alt				2436

Får

Ifølge Håndbog i Driftsplanlægning 2014 (bilag 6) er foderbehovet for et får med lam 771 FE pr. år. Dette foderbehov kan dækkes med græsfoder.

Heste

Landskonsulent Eric Clausen har beregnet det maximale græsfoder for en varmblodshoppe på 600 kg, se tabel 8.

Tabel 8. Beregning af græsoptagelse for varmblodshoppe, drægtig/diegivende, 600 kg

	Foderbehov, FE	Tilskudsfoder, FE	Græsfoder, FE	Dage	Græsfoder i alt, FE
Vedligehold	5,0	-	5,0	125	625
+drægtighed	6,0	0,8	5,2	90	468
+diegivning 1-3 mdr. efter foling	11,0	1,5	9,5	90	855
+diegivning 4-5 mdr. efter foling	9,1	1,1	8,2	60	492
I alt pr. år				365	2440

Hvis hoppen er på græs i 8 mdr. om og afgræsningen suppleres med 1 FE wrap om dagen to måneder i foråret og to måneder i efteråret, bliver den maksimale afgræsning 1695 FE.

8. december 2020

Irene Fisker, SEGES, HusdyrInnovation

Foderplan

Malkekøer, max græs stor

Irene Fisker

ID: 566

Periode:	26-11-2020 - ?	Ydelsesniveau:	12000
Race:	Dansk Holstein	Løsdrift/Afgræsning:	Ja

Udfodring pr. dyr pr. dag

Fodermiddel	Enhed	Malkende	Malkende	Goldkøer
		Øvrige	1. kalv	
Blanding, max græs køer	Kg TS	26,5	22,7	0,0
- Vårbyg	Kg TS	6,0	5,1	0,0
- Type 3, granuleret	Gram TS	100,0	86,0	0,0
- Kløvergræsens., høj FK, 40%	Kg TS	16,0	13,6	0,0
- Rapskagefoder, 10,5% fedt, DK	Kg TS	3,0	2,6	0,0
- Roepiller, umelasseret	Kg TS	1,4	1,2	0,0
Blanding, max græs goldkøer	Kg TS	0,0	0,0	11,6
- Vårbyghalm	Kg TS	0,0	0,0	4,0
- Vårbyg	Kg TS	0,0	0,0	1,0
- Rapskagefoder, 10,5% fedt, DK	Kg TS	0,0	0,0	1,0
- Type G, granuleret	Gram TS	0,0	0,0	100,0
- Kløvergræsens., høj FK, 40%	Kg TS	0,0	0,0	5,5

Irene Fisker

ID: 566

Næringsstofindhold i foderration pr. fodergruppe

Parameter	Enhed	Malkende			Malkende			Goldkøer		
		Øvrige			1. kalv					
		Min	Tildelt	Maks	Min	Tildelt	Maks	Min	Tildelt	Maks
Pris	kr./dag		35,10			30,00			12,77	
Foderoptagelse	kg TS/dag		26,5			22,7			11,6	
Kraftfoder	kg TS/dag		10,5			9,0			2,1	
Energiopptagelse	MJ/dag		174,2			149,8			63,8	
Energi	MJ/kg TS		6,57			6,62			5,50	
Energibalance	%	100,0	100,4	101,0	100,0	100,9	101,0	100,0	101,0	101,0
Råprotein	g/kg TS		164	170		164	170	120	132	
AAT til mælk	g/MJ	15,0	15,2	16,0	15,0	15,0	16,0	0,0	0,0!	
AAT i foder / NEL i foder	g/MJ		14,6			14,3			11,8	
PBV	g/kg TS	10	14	15	10	15*	15	0	21	40
Fedtsyrer	g/kg TS	20	26	45	20	26	45	0	19	45
NDF	g/kg TS		327			327			490	
Vombelastning	Ingen enhed		0,34	0,60		0,35	0,60		0,11	0,60
Stivelse	g/kg TS	0	149		0	149		0	61	
Calcium i alt	g/dag	141	159		120	136		37	65	
Fosfor i alt	g/dag	90	115		77	98		22	44	
Magnesium i alt	g/dag	51	70		43	60		14	34	
Kation-anion balance	meq/kg TS	200	228	450	200	228	450		187	
Tyggetid	min./kg TS	28	34		28	34		28	67	
Fylde i alt	FV	8,83	9,59*	9,10	7,76	8,34*	8,00	5,15	4,92*	5,42
Fylde balance	%		105,4			104,2			90,7	
Grovfoderandel	% af TS		60,2			60,2			81,9	
Fosfor	g/kg TS		4,3			4,3			3,8	

- Kan ikke beregnes pga. manglende oplysninger på fodermidler i rationen * Indhold afviger fra næringsstofkrav ! Indhold ligger på min/maks. næringsstofkrav # Egen min/maks. grænse

Irene Fisker

ID: 566

 Periode: 26-11-2020 - ?
 Race: Jersey

 Ydelsesniveau: 11000
 Løsdrift/Afgræsning: Ja

Udfodring pr. dyr pr. dag

Fodermiddel	Enhed	Malkende	Malkende	Goldkøer
		Øvrige	1. kalv	
Blanding, max græs køer	Kg TS	23,2	20,0	0,0
- Vårbyg	Kg TS	5,3	4,6	0,0
- Type 3, granuleret	Gram TS	88,0	76,0	0,0
- Kløvergræsens., høj FK, 40%	Kg TS	14,0	12,1	0,0
- Rapskagefoder, 10,5% fedt, DK	Kg TS	2,6	2,3	0,0
- Roepiller, umelasseret	Kg TS	1,2	1,1	0,0
Blanding, max græs goldkøer	Kg TS			8,6
- Vårbyghalm	Kg TS			3,0
- Vårbyg	Kg TS			0,7
- Rapskagefoder, 10,5% fedt, DK	Kg TS			0,7
- Type G, granuleret	Gram TS			74,0
- Kløvergræsens., høj FK, 40%	Kg TS			4,1

Irene Fisker

ID: 566

Næringsstofindhold i foderration pr. fodergruppe

Parameter	Enhed	Malkende			Malkende			Goldkøer		
		Min	Øvrige	Maks	1. kalv	Maks	Min	Tildelt	Maks	
Pris	kr./dag		30,68			26,55			9,45	
Foderoptagelse	kg TS/dag		23,2			20,0			8,6	
Kraftfoder	kg TS/dag		9,2			8,0			1,6	
Energi	MJ/dag		149,8			130,2			46,9	
Energi	MJ/kg TS		6,47			6,50			5,47	
Energibalance	%	100,0	100,0*	101,0	100,0	100,0*	101,0	100,0	100,0*	101,0
Råprotein	g/kg TS		164	170		164	170	120	132	
AAT til mælk	g/MJ	15,0	15,8	16,5	15,0	15,6	16,5	0,0	0,0!	
AAT i foder / NEL i foder	g/MJ		15,7			15,5			12,0	
PBV	g/kg TS	5	5	10	5	6	10	0	20	40
Fedtsyrer	g/kg TS	20	26	45	20	26	45	0	19	45
NDF	g/kg TS		327			327			490	
Vombelastning	Ingen enhed		0,33	0,60		0,33	0,60		0,11	0,60
Stivelse	g/kg TS	0	149		0	149		0	61	
Calcium i alt	g/dag	118	139		103	121		31	48	
Fosfor i alt	g/dag	70	101		61	87		17	32	
Magnesium i alt	g/dag	43	61		37	53		10	26	
Kation-anion balance	meq/kg TS	200	228	450	200	228	450		187	
Tyggetid	min./kg TS	26	34		26	34		26	67	
Fylde i alt	FV	7,91	8,51*	8,16	7,13	7,48*	7,35	3,40	3,55	3,58

- Kan ikke beregnes pga. manglende oplysninger på fodermidler i rationen * Indhold afviger fra næringsstofkrav ! Indhold ligger på min/maks. næringsstofkrav # Egen min/maks. grænse

Foderplan

Kvier, max græs stor race

Irene Fisker

ID: 566

Periode: 09-11-2020 - ?
Race: Dansk Holstein

Udfodring pr. dyr pr. dag

Fodermiddel	Enhed	Kvier	Kvier	Kvier	Kvier
		80 - 130 kg 1.8 - 4.0 md	130 - 177 kg 4.0 - 6.0 md	177 - 640 kg 6.0 - 26.0 md	0 - 8 uger
Vårbyg	Kg TS	0,9	1,0		
Kløvergræsens., middel FK, 20%	Kg TS	1,8	3,0	7,4	
Type 3, granuleret	Gram TS	30,0	40,0	50,0	
KalveStart	Kg TS	0,5			

Irene Fisker

ID: 566

Næringsstofindhold i foderration pr. fodergruppe

Parameter	Enhed	Kvier		Kvier		Kvier		Kvier		Kvier	
		80 - 130 kg		130 - 177 kg		177 - 640 kg					
		Min	Tildelt	Min	Tildelt	Min	Tildelt	Maks	Min	Tildelt	Maks
Pris	kr./dag		5,07		4,95					8,38	
Foderoptagelse	kg TS/dag		3,2		4,0					7,5	
Kraftfoder	kg TS/dag		1,4		1,0					0,1	
Energioptagelse	MJ/dag		21,3		26,7					50,0	
Energi	MJ/kg TS		6,69		6,60					6,71	
Energibalance	%	100,0	100,5	101,0	100,0	100,8	101,0	100,0	100,7	101,0	
Råprotein	g/kg TS		157		145					157	
AAT til mælk	g/MJ	21,4	22,6		20,3	21,8		19,4	19,6		
AAT i foder / NEL i foder	g/MJ		14,8		13,4				10,4		
PBV	g/kg TS	0	3	55	0	4	55	0	42	55	
Fedtsyrer	g/kg TS	0	22	45	0	18	45	0	17	45	
NDF	g/kg TS		327		375				442		
Vombelastning	Ingen enhed		0,55	0,60		0,36	0,60		0,08	0,60	
Stivelse	g/kg TS	0	216		0	157		0	10		
Calcium i alt	g/dag	20	21		22	22		32	48		
Fosfor i alt	g/dag	13	11*		14	13*		17	22		
Magnesium i alt	g/dag	4	9		5	11		10	19		
Kation-anion balance	meq/kg TS	200	223	450	200	273	450	200	359	450	
Tyggetid	min./kg TS	28	37		28	46		28	59		
Fylde i alt	FV	0,98	1,20	1,30	1,31	1,59	1,75	3,08	3,21	4,10	

- Kan ikke beregnes pga. manglende oplysninger på fodermidler i rationen * Indhold afviger fra næringsstofkrav ! Indhold ligger på min/maks. næringsstofkrav # Egen min/maks. grænse

Irene Fisker

ID: 566

Næringsstofindhold i foderration pr. fodergruppe

Parameter	Enhed	Kvier		
		Min	Tildelt	Maks
			0 - 8 uger	
Pris	kr./dag		0,00	
Foderoptagelse	kg TS/dag		0,0	
Kraftfoder	kg TS/dag		0,0	
Energioptagelse	MJ/dag		0,0	
Energi	MJ/kg TS		0,00	
Energibalance	%	100,0	0,0	101,0
Råprotein	g/kg TS		0	
AAT til mælk	g/MJ		0,0	
AAT i foder / NEL i foder	g/MJ		0,0	
PBV	g/kg TS		0	
Fedtsyrer	g/kg TS		0	
NDF	g/kg TS		0	
Vombelastning	Ingen enhed		0,00	
Stivelse	g/kg TS	0	0	
Calcium i alt	g/dag		0	
Fosfor i alt	g/dag		0	
Magnesium i alt	g/dag		0	
Kation-anion balance	meq/kg TS		0	450
Tyggetid	min./kg TS		0	
Fylde i alt	FV		0,00	

- Kan ikke beregnes pga. manglende oplysninger på fodermidler i rationen * Indhold afviger fra næringsstofkrav ! Indhold ligger på min/maks. næringsstofkrav # Egen min/maks. grænse

Irene Fisker

ID: 566

Periode:	09-11-2020 - ?	Udvokset vægt ammekøer:	750 Kg
Race:	Limousine	Gns. tilvækst kvier:	769 g/Dag
Krydsninger/Blandet kvæg:	Nej	Gns. tilvækst tyre:	1489 g/Dag

Udfodring pr. dyr pr. dag

Fodermiddel	Enhed	Ammekøer	Ammekøer
		Malkende	Golde
Varigt enggræs	Kg TS	10,7	2,4
Kløvergræsens., lav FK, 20% kløver	Kg TS		5,0
Vårbyghalm	Kg TS		0,5
Type 3, granuleret	Gram TS		100,0

Fodermiddel	Foderforbrug i alt i perioden		
	Kg	Kg TS	FEN
Varigt enggræs	0	0	0
Kløvergræsens., lav FK, 20% kløver	0	0	0
Vårbyghalm	0	0	0
Type 3, granuleret	0	0	0

Irene Fisker

ID: 566

Næringsstofindhold i foderration pr. fodergruppe

Parameter	Enhed	Ammekøer		Malkende		Golde	
		Min	Tildelt	Maks	Min	Tildelt	Maks
Pris	kr./dag		7,95			7,62	
Foderoptagelse	kg TS/dag		10,7			8,0	
Kraftfoder	kg TS/dag		0,0			0,1	
Energioptagelse	MJ/dag		71,1			50,6	
Energi	MJ/kg TS		6,64			6,33	
Energibalance	%	100,0	100,7	101,0	100,0	100,6	101,0
Råprotein	g/kg TS		200*	170	120	160	
AAT til mælk	g/MJ	15,0	22,6*	16,0	0,0	0,0!	
AAT i foder / NEL i foder	g/MJ		11,8			9,3	
PBV	g/kg TS	10	76*	15	0	62*	40
Fedtsyrer	g/kg TS	14	21	45	0	17	45
NDF	g/kg TS		390			458	
Vombelastning	Ingen enhed		0,18	0,60		0,09	0,60
Stivelse	g/kg TS	0	0!		0	6	
Calcium i alt	g/dag	41	102		22	66	
Fosfor i alt	g/dag	27	43		17	26	
Magnesium i alt	g/dag	21	18*		14	27	
Kation-anion balance	meq/kg TS	200	-	450		-	
Tyggetid	min./kg TS	28	56		28	65	
Fylde i alt	FV	6,35	4,95*	6,55	5,76	3,63*	6,07

- Kan ikke beregnes pga. manglende oplysninger på fodermidler i rationen * Indhold afviger fra næringsstofkrav ! Indhold ligger på min/maks. næringsstofkrav # Egen min/maks. grænse

Irene Fisker

ID: 566

Periode:	09-11-2020 - ?	Udvokset vægt ammekøer:	750 Kg
Race:	Limousine	Gns. tilvækst kvier:	837 g/Dag
Krydsninger/Blandet kvæg:	Nej	Gns. tilvækst tyre:	1596 g/Dag

Udfodring pr. dyr pr. dag

Fodermiddel	Enhed	Kvier	Kvier	Tyre
		85 - 235 kg 1.8 - 6.0 md	235 - 650 kg 6.0 - 23.8 md	290 - 680 kg 6.0 - 14.0 md
Vårbyg	Kg TS			2,0
Varigt enggræs	Kg TS	3,5	4,0	
Kløvergræsens., middel FK, 20%	Kg TS		3,5	
Kløvergræsens., høj FK, 40%	Kg TS			7,1
Sødmælk, stor race	Kg TS	1,1		
Type 1, granuleret	Gram TS		40,0	70,0

Fodermiddel	Foderforbrug i alt i perioden		
	Kg	Kg TS	FEN
Vårbyg	0	0	0
Varigt enggræs	0	0	0
Kløvergræsens., middel FK, 20% kløver	0	0	0
Kløvergræsens., høj FK, 40% kløver	0	0	0
Sødmælk, stor race	0	0	0
Type 1, granuleret	0	0	0

Irene Fisker

ID: 566

Næringsstofindhold i foderration pr. fodergruppe

Parameter	Enhed	Kvier		Tyre		235 - 650 kg		290 - 680 kg		Maks
		85 - 235 kg				235 - 650 kg		290 - 680 kg		
		Min	Tildelt	Maks	Min	Tildelt	Maks	Min	Tildelt	
Pris	kr./dag		20,49			7,02			11,56	
Foderoptagelse	kg TS/dag		4,6			7,5			9,2	
Kraftfoder	kg TS/dag		1,1			0,0			2,1	
Energioptagelse	MJ/dag		32,6			50,9			66,9	
Energi	MJ/kg TS		7,17			6,75			7,29	
Energibalance	%	100,0	100,4	101,0	100,0	100,2	101,0	100,0	100,9	101,0
Råprotein	g/kg TS		216			179			146	
AAT til mælk	g/MJ	19,9	28,9		18,2	24,2		14,5	20,4	
AAT i foder / NEL i foder	g/MJ		19,6			11,5			10,8	
PBV	g/kg TS	0	16	55	0	55	55	0	20	55
Fedtsyrer	g/kg TS	0	80*	45	0	19	45	0	18	45
NDF	g/kg TS		296			413			343	
Vombelastning	Ingen enhed		0,39	0,60		0,13	0,60		0,36	0,60
Stivelse	g/kg TS	0	0!		0	5		0	143	
Calcium i alt	g/dag	32	42		34	64		56	57	
Fosfor i alt	g/dag	19	22		18	27		29	33	
Magnesium i alt	g/dag	6	7		10	16		14	22	
Kation-anion balance	meq/kg TS	200	-	450	200	-	450	200	-	450
Tyggetid	min./kg TS	28	43		28	57		28	41	
Fylde i alt	FV	1,13	1,70*	1,51	2,58	3,15	3,44	2,83	3,40	3,77

- Kan ikke beregnes pga. manglende oplysninger på fodermidler i rationen * Indhold afviger fra næringsstofkrav ! Indhold ligger på min/maks. næringsstofkrav # Egen min/maks. grænse

2. HUSDYR - får

Fodernormer til får

Udvokset vægt, kg	60	75	90	Ford. Råprotein g/FE
	Foderenheder (FE) pr. dag			
Goldperiode	0,7	0,8	0,90	90
Flushing *)	0,95	1,05	1,15	110
Lavdrægtig – indtil 50 dage efter ilæmning	0,80	0,90	1,00	90
Midtdrægtig - indtil 100 dage efter ilæmning	0,70	0,80	0,90	90
Højdrægtig – sidste 50 dage før læmning				
- Drægtig med 1 lam	1,00	1,10	1,20	110
- Drægtig med 2 lam	1,20	1,30	1,40	115
- Drægtig med 3 lam	1,35	1,45	1,55	120
Diegivning				
- 1 lam	1,50	1,60	1,70	130
- 2 lam	1,90	2,00	2,10	150
- 3 lam	2,30	2,40	2,50	160

*) Flushing er en stærkere fodring med energi og protein, som starter 3 uger før ilæmning (dato for planlagt indsætning af vædder) til 3 uger efter denne dato. Målet er at øge antallet af løsnede æg.

Normen for energi (FE) udtrykkes i følgende funktion:

$$FE = 0,0791 + 0,0137 * \text{vægt (kg)} - 0,0000382 * \text{vægt (kg)}^2.$$

For gimmere og magre får skal der tildeles 0,2 - 0,3 FE ekstra. For fede dyr skal der reduceres tilsvarende.

Får, der bærer flere lam, bør af hensyn til drægtighedssygen, især i den sidste måned af drægtighedstiden, tilbydes et forholdsvis koncentreret tørstofrigt foder eller 0,2 FE kraftfoder ekstra. I sidste tredjedel af drægtigheden og de første 60 dage af diegivningstiden bør der tildeles protein af høj biologisk værdi og lav nedbrydningsgrad i vommen, eksempelvis sojaskrå.

AAT bør være mindst 90, og PBV bør være mellem 0 og 30 i sendrægtighed og i diegivningsperioden.

"Fodernormer til får", J. Højland Frederiksen, Statens Husdyrbrugsforsøg

(Gimmere som skal læmme 1 år gammel, bør veje 60 % af udvokset vægt og fodres hele drægtigheden efter høj drægtig 2 lam frem til læmning, hvis det følges giver det store gimmere og ikke store lam ved fødsel.)

Årligt foderforbrug pr. moderfår, vægt=80 kg

Fodereffektivitet	100 pct.	87 pct.
Vedligeholdelse (vægt = 80 kg), 365 dage á 0,85 FE	= 310 FE	356 FE
Drægtighed, 147 dage á (0,1 + 0 + 0,45)/3 FE	= 26	30
Diegivning, 1,75 lam (til - 20 kg), 60 dage á 1,1 FE	= 66	76
Lam fra 20 kg til 50 kg, 1,75 stk. á 30 kg á 4 FE	= 210	241
Lam fra 50 kg til 80 kg og udsætterfår, 0,2 stk. x 7 FE x 30 kg	= 42	48
Vædderhold (1 vædder/20 moderfår) 330/20	= 17	20
Årligt i alt pr. moderfår á 80 kg med 1,75 lam	= 671 FE	771 FE*

* Anvendt i kalkulen på side 16.